

VZREJNI PRAVILNIK ZA PASME 9. FCI SKUPINE, RAZEN ZA TIBETANSKE PASME

1. člen

Vzrejni pravilnik za pasme 9. FCI skupine, razen za tibetanske pasme (v nadaljevanju Pravilnik) povzema in dopolnjuje določila pravilnika, ki ureja strokovno delo KZS in Pravilnika FCI o vzreji pasemskih psov.

Pravilnik določa predvsem posebne zahteve za vzrejo psov pasem 9. FCI skupine, razen za tibetanske pasme (v nadaljevanju družnih pasem), sicer pa veljajo splošna določila obeh omenjenih pravilnikov.

2. člen

Za vzrejo družnih pasem v Sloveniji je pristojna Vzrejna komisija za 9. FCI skupino pasem – razen tibetanskih pasem (v nadaljevanju Vzrejna komisija oz. VK). VK je v skladu s 74. členom statuta Kinološke zveze Slovenije Strokovna komisija.

3. člen

Vzrejni pravilnik temelji na določilih:

- Pravilnika, ki ureja strokovno delo KZS,
- Statuta KZS in
- Zakona in Pravilnika o zaščiti živali.
- Za vprašanja, ki jih ne opredeljuje ta pravilnik veljajo določila pravilnika o strokovnem delu KZS in pravilniki FCI s področja vzreje.

4. člen

Naloge Vzrejne komisije so:

- Vodi vzrejo v skladu s standardi pasem.
- Vodi evidenco vzrejno pregledanih psov.
- Organizira vzrejne preglede.
- Daje priporočila o lastnostih možnih paritvenih partnerjev za posameznega psa.
- Daje priporočila za vzrejo.
- Skrbi za strokovno izobraževanje sodnikov in sodniških pripravnikov.
- Preverja zadovoljivost pogojev za vzrejo. Osnovni zahtevi sta: pravilna oskrba legla in stik mladičev z ljudmi. Za preveritev stanja se lahko pooblasti vzrejnega referenta ali kinološkega sodnika.

VK je na razpolago vzrediteljem in članom za vsa vprašanja v zvezi z vzrejo in sicer na ozemlju celotne države.

Vzrejni pregledi, srečanja vzrediteljev, klubska srečanja, predavanja in informacije spadajo k osnovam svetovanja.

Od vzrediteljev pričakujemo upoštevanje nasvetov, priporočil in opozoril VK.

Vzreditelj naj zbira tudi informacije glede ocen zunanosti, razstav psov, se udeležuje predavanj in študira literaturo o pasmi, ki jo vzreja, da bi na ta način pripomogel k boljši kvaliteti vzreje.

5. člen

Vzrejni referenti so dolžni sodelovati s VK.

Dolžnosti vzrejnega referenta so:

- da z nasveti pomaga vzreditelju;
- da obvesti VK o eventualni netipičnosti mladičev ali drugih nepravilnostih v leglu.

6. člen

VK organizira praviloma 2 redna vzrejna pregleda v koledarskem letu.

Za udeležbo na vzrejnem pregledu (v nadaljevanju VP) se morajo udeleženci predhodno prijaviti.

Obvestilo za vzrejni pregled je objavljeno na spletni strani KZS, lahko na internetni spletni strani ustreznega kluba in klubskih obvestilih. Nove lastnike se lahko obvesti tudi s posebnim obvestilom.

Na vzrejnem pregledu lahko VK pripravi tudi telesno ocenjevanje.

Psa, ki se zaradi opravičenega razloga VP ne more udeležiti, lahko VK izredno telesno oceni in vzrejno pregleda. Vse stroške izredne ocene in izrednega VP, ki ga opravi najmanj dva člana VK, nosi lastnik psa.

Na rednem VP morajo sodelovati najmanj trije člani VK (izjemoma dva). Odločitev VK na VP je dokončna. Zoper odločitev VK ni pritožbe, razen, če so kršena pravila tega Pravilnika in Pravilnika o strokovnem delu KZS. Pritožba se poda v pisni obliki, pred zaključkom vzrejnega pregleda. Za pritožbo je potrebno plačati kavcijo v višini dvakratne cene vzrejnega pregleda. Dokončno rešitev mora dati VK v 30 dneh od vzrejnega pregleda.

7. člen

Na VP mora lastnik psa prinesiti:

- obojestransko fotokopijo rodovnika z vpisanim lastnikom,
- fotokopijo telesne ocene iz ocenjevanja zunanosti pridobljeno v Republiki Sloveniji ali fotokopiji dveh ocen iz razstav v Republiki Sloveniji ali fotokopijo ene ocene iz specialne razstave v Republiki Sloveniji. Pri prijavi na vzrejni pregled se upoštevajo ocene iz razstav, kjer je ocena opisna.
- zahtevana veterinarska potrdila oz. izvide.

Pred vzrejnimi pregledi mora biti pes vpisan v SLR, SPR ali RM.

8. člen

Najnižja starost psa/psice za udeležbo na VP je za samce 12 mesecev in za samice 15 mesecev.

Na presojo o primernosti psa za vzrejo vpliva:

- Značaj (primerno obnašanje psa).
- Zdravje psa (splošni vtis ter veterinarska potrdila).
- Telesna in psihična sposobnost za vzrejo.
- Skladnost eksternih lastnosti psa s standardom.
- Urejenost psa v skladu s standardom.

Lastnik oz. vodnik mora psa obvladati. Psa mora biti mogoče oceniti, kar pomeni, da pes dovolj mirno stoji ob telesnem pregledu, dopustiti mora tudi pregled zobovja ter se pokazati v gibanju (kas). Pes mora biti predstavljen na primerni vrvici, ne na oprsnici ali fleksi povodcu. Urejen mora biti pasemsko tipično. Pri dolgodlakih pasmah mora biti dlaka dovolj dolga, da je mogoče oceniti kvaliteto in dolžino dlake.

9. člen

Pri pasmi koder je pred paritvijo kodrov dveh različnih barv potrebno pridobiti soglasje vzrejne komisije VK za pasme 9. FCI brez tibetanskih pasem.

10. člen

VP se lahko udeležijo psi s telesno oceno najmanj DOBRO (3).

Obvezni in priporočeni zdravstveni pregledi po pasmah ter vzrejni protokoli so navedeni v prilogi.

Seznam pristojnih veterinarjev specialistov je objavljen v razpisu za vzrejni pregled, na spletni strani ustreznega kluba in na spletni strani KZS.

Za kavalirje je priporočen pregled za siringomielijo, v primeru suma VK odredi obvezen pregled. Če so trije potomci iz različnih kombinacij določenega psa oboleli za siringomielijo, se takega psa iz vzreje izloči.

Drugi oz. ponovni zdravstveni pregledi so obvezni v naslednjih primerih:

- za pse, pri katerih se na VP ugotovi kakršnakoli funkcionalna omejenost, česar ni moč pripisati dokumentirani poškodbi;
- za pse, ki so dali že več potomcev z ugotovljeno hujšo obliko bolezni.

Eventuelne druge zdravstvene preglede, oz. spremembe po posameznih pasmah bo z aneksom k Pravilniku določal pristojni delni zbor sodnikov.

11. člen

Vzrejna dovoljenja so v skladu z veljavnim PSD praviloma trajna, razen kadar gre za pogojno vzrejno dovoljenje. VK predpiše enkratno podaljšavo vzrejnega dovoljenja čez dve (2) leti, pri čemer je obvezna ponovna privedba na vzrejni pregled.

Vzrejna komisija lahko kadarkoli pozove plemenjaka/plemenko na ponovni vzrejni pregled. V tem primeru je lastnik plemenjaka/plemenka oproščen plačila pristojbine.

Lastnik plemenjaka/plemenke, ki ima trajno vzrejno dovoljenje, je dolžan opravljati zdravstvene teste v predpisanih intervalih in jih dostaviti VK ob prijavi paritve.

Vzrejno dovoljenje začne veljati, ko je pes/psica dopolnil predpisano minimalno starost in je lastnik predložil vse zahtevane dokumente.

Vzrejno dovoljenje preneha, če se ga na osnovi določil Pravilnika odvzame.

Če pes na dan vzrejnega pregleda nima vseh zahtevanih dokumentov, jih lahko dostavi trideset (30) dni po vzrejnem pregledu, razen zdravstvenih testov, ki se morajo predložiti na samem VP. VK izda vzrejno dovoljenje, ko lastnik dostavi vse potrebne dokumente.

12. člen

Za vzrejo je dovoljeno uporabljati samo zdrave pse.

VK ovrednoti primernost psa za vzrejo z naslednjimi ocenami:

- PRIMEREN ZA VZREJO (OPR)

- POGOJNO PRIMEREN ZA VZREJO (POG)

- VZREJNA PREPOVED

Oceno POG dobi pes, ki v zadovoljivi meri odgovarja pasemskemu standardu, ima primeren značaj, ima pa morebitne dedne hibe, ki bi jih lahko prenesel na potomce. V takem primeru želi VK vzrejo podrobneje spremljati. Pogojno vzrejno dovoljenje velja za eno leglo. Za morebitno pridobitev trajnega vzrejnega dovoljenja je potrebno na ponovni pregled pripeljati psa ter več kot polovico mladičev iz legla pri starosti najmanj 9 mesecev.

13. člen

Vzrejno prepoved dobijo psi, če so na vzrejnem pregledu ugotovljene naslednje hibe:

- netipičnost,
- plahost, nemirnost, nestabilnost, agresivnost ali popadljivost,
- nepopolno spolovilo,
- izrazito nepravilen ugriz ali anomalije zob in čeljusti,
- večje odstopanje od standarda,
- gluhost,
- nemost,
- znani prenašalci prirojenih hib in
- zdravstveni problemi, ki vplivajo na kvaliteto življenja psa.

14. člen

Pse se v vzreji lahko uporabi od starosti 12 mesecev dalje, psice pa od 18 mesecev dalje, razen psic velikih kodrov, ki se jih lahko uporabi v vzreji od 24 mesecev dalje. VK izjemoma lahko dovoli odstopanja.

VK lahko pri pasmah, kjer je več kvalitetnih psov z vzrejnimi dovoljenjem, omeji število skokov posameznega plemenjaka.

Psico parimo do dopolnjenega 8 leta starosti, pse pa dokler imajo normalen spolni nagon in ustrezno kondicijo.

Umetno osemenjevanje se ne sme uporabljati pri psih, ki niso imeli naravno pridobljenih potomcev.

Psica ima lahko eno leglo v koledarskem letu. Izjeme po predhodni pisni prošnji obravnava in potrdi VK, ki določi tudi pogoje v skladu z veljavno zakonodajo s področja zaščite živali.

15. člen

Vzreditelj je oseba, ki je lastnik psice v času kotitve.

V primeru, ko lastnik odstopi psico drugi osebi v namen vzreje, je potrebno ob prijavi paritve oz. legla predložiti tudi pisni dogovor o prenosu pravice do vzreje. V dogovoru morajo biti navedene pravice in obveznosti obeh oseb, in naveden čas, v katerem mora začasni lastnik vrniti psico in njene dokumente prvotnemu lastniku. V primeru, da gre za psico iz druge države, jo je potrebno pred leglom vpisati v SLR ali SPR in VK mora opraviti vzrejni pregled. Enako velja tudi za odstopno pravico za psa plemenjaka.

Slovenski vzreditelj pod okriljem VK za pasme FCI 9 brez tibetanskih pasem ne sme vzrejati v nobeni drugi državi, prav tako ne psov brez rodovnika.

16. člen

Mladiče se označuje v skladu s pravili KZS.

Po presoji VK se lahko odredi DNA test za pse in mladiče vzrediteljev glede ugotavljanja starševstva.

17. člen

Vzreditelj lahko pari psico z oceno OPR le z ustreznim plemenjakom, ki si ga lahko praviloma izbere sam. Za parjenje psic z oceno POG, je potrebno o izbiri plemenjaka pred paritvijo pridobiti soglasje VK.

Lastnika para za paritev predvidenih psov sta se dolžna pred paritvijo prepričati, ali so izpolnjeni vsi predpisani administrativni pogoji v zvezi s paritvijo.

Praviloma se smejo pariti psi-psice, ki niso v sorodu vključno do tretje generacije (prastari starši).

Parjenje v sorodstveni zvezi lahko odobri VK pred paritvijo na prošnjo vzreditelja, v kateri mora biti navedeno, s kakšnim namenom in kaj pozitivnega pričakujemo v takšni kombinaciji.

Vzreditelj mora prijavo paritve opraviti v skladu s predpisi KZS.

Pri paritvah s plemenjaki iz tujine mora vzreditelj priložiti še kopije:

- rodovnika tujega plemenjaka,

- njegove ocene zunanosti ali šampionata,
- njegovega vzrejnega dovoljenja, če je v tej državi predpisano,
- ter njegove zdravstvene izvide, ki jih zahteva ta pravilnik in KZS.

Izjeme obravnava in odobrava VK.

Priporočljivo je, da se glede skočnine dogovorita lastnika psa in psice pred paritvijo pisno ter tudi o ponovitvi eventualno neuspele paritve v primeru, da se skočnina plača neposredno ob paritvi.

Vzreditelj mora prijaviti leglo v skladu s predpisi KZS.

18. člen

Dolžnosti vzreditelja so:

- Da skrbi za dobro zdravstveno in kondicijsko stanje psice, vitalnost mladičev ter njihove optimalne nastanitvene in zoohigienske razmere.
- Da skrbi za kvalitetno vzrejo, skrbno neguje ter hrani mladiče in jih primerno socializirane pripravi za oddajo novim lastnikom.
- Da pred oddajo mladičev očisti mladiče vseh notranjih in zunanjih zajedalcev in poskrbi za vsa potrebna preventivna cepljenja mladičev.
- Da pri vzreji upošteva vse predpise in sklepe VK.
- Da sodeluje s VK, vzrejnim referentom.
- Da v predpisanem roku in v celoti poravna vse svoje finančne obveznosti
- Da vzreja mladiče s priznanim in veljavnim rodovnikom KZS, ne sme pa vzrejati psov brez rodovnika katere koli pasme, kar velja za njegovo celotno gospodinjstvo oz. naslov.
- Prodaja mladičev preko preprodajalcev in trgovcev s psi ni dovoljena.
- Da se izobražuje.
- Da novim lastnikom nudi potrebne informacije in nasvete v zvezi z oskrbo, nego, vzgojo ... ter spodbuja kinološke aktivnosti novih lastnikov.

V skladu z Mednarodnimi vzrejnimi pravili FCI trgovci s psi in komercialni rejci ne smejo vzrejati pod okriljem FCI.

19. člen

Dolžnosti lastnika plemenjaka so:

- Da skrbi za dobro zdravstveno in kondicijsko stanje psa.
- Da upošteva vse predpise in sklepe s področja vzreje, ki jih določa vzrejna komisija in KZS.

20. člen

Prepoved vzreje oz. preklic že izdanega vzrejnega dovoljenja lahko izreče vzrejna komisija:

- Če ugotovi, da je pes nosilec težjih dednih napak.
- Če se ugotovi, da je bila paritev samovoljna, s partnerji, ki ne ustrezajo vzrejnim določilom.
- Če se ugotovi, da je pes v zelo slabem kondicijskem ali zdravstvenem stanju ali nima ustreznih nastanitvenih in zoohigijskih razmer.
- Če v predpisanem roku in v celoti ne poravna vseh finančnih obveznosti.
- Če vzreditelj ne spoštuje določil tega Pravilnika in pravil KZS ter FCI.

21. člen

Prepoved vzreje izreče VK za določen čas, v izjemnih primerih je lahko tudi trajna, če jo na predlog VK potrdi pristojni organ KZS.

Ob neupoštevanju administrativnih pravil tega Pravilnika in pravil KZS ter FCI lahko VK izreče vzreditelju opomin oz. ukrep izdaje izrednih rodovnikov po ceniku KZS.

Lastniki psov morajo VK sporočiti vsako spremembo lastništva.

Neupoštevanje vzrejnega pravilnika se kaznuje v skladu s pravilniki KZS.

22. člen

Pravilnik razlaga VK. Dopolnitve in spremembe se sprejemajo na enak način kot sam Pravilnik.

23. člen

Pravilnik je bil sprejet na delnem zboru sodnikov in pripravnikov za pasme 9. FCI skupine – razen tibetanskih pasem, dne 21. 12. 2016 v Mariboru, dopolnjen 28.3.2018, 16.2.2022 ter 17.9.2023 in začne veljati, ko ga potrdi KZS.

Priloga 1: Zdravstveni pregledi in vzrejni protokoli

Pasma	Obvezni	Priporočeni
Kodrasti bišon	PL, oči (PRA, katarakta)	
Maltežan	PL, oči (PRA, katarakta)	
Bolonjec	PL, oči (PRA, katarakta)	
Havanski bišon	PL, oči (PRA, katarakta)	
Coton de Tulear	PL, oči (PRA, katarakta)	
Mali levji pes	PL, oči (PRA, katarakta)	
Veliki koder	Oči, HD	NE
Srednji koder	PL, oči (PRA)	HD
Pritlikavi koder	PL, oči (PRA)	
Toy koder	PL, oči (PRA)	
Grifoni	PL, oči (PRA)	
Mali brabantec	PL, oči (PRA)	
Kitajski čopasti pes	PLL, PL, oči (PRA)	
Čivava	PL, oči (PRA)	
Kavalir	Srce, PL, oči (PRA)	Siringomielija
King Charles	Srce, PL, oči (PRA)	Siringomielija
Pekinžan	PL, oči (PRA)	
Čin	Srce, PL, oči (PRA)	
Papillon in phalene	PL, oči (PRA)	
Kromforlandec	PL, oči (PRA)	
Mops	PL, oči (PRA)	
Francoski buldog	PL, oči (PRA)	
Boston terier	PL, oči (PRA)	

Legenda: PL – pogačice, PRA – progresivna retinalna atrofija, HD – kolčna displazija, PLL – primarna luksacija leče, srce – osluškovanje in klinični pregled srca, NE – neonatalna encefalopatija

Genski testi so trajno veljavni. Mladiči 1. generacije, ki so negativni po starših, so testiranja prosti.

Seznam pristojnih veterinarjev specialistov je objavljen v razpisu za vzrejni pregled in na spletni strani ustreznega kluba.

Pregled oči je veljaven dve leti. Pse se pregleda pred pridobitvijo vzrejnega dovoljenja ter pred **vsako paritvijo, če testi niso več veljavni (genski testi seveda nimajo omejene veljavnosti)**. Psi, oboleli za PRA in/ali katarakto, so iz vzreje izločeni. Pri genetskih testih so dovoljene tiste kombinacije, kjer mladiči ne bodo oboleli.

PL: Psi s stopnjo PL 1 ali 2 se lahko parijo le s partnerji s stopnjo PL 0. PL stopnja nad 2 pomen vzrejno prepoved.

HD: Psi s stopnjo HD B se lahko pariyo le s partnerji s stopnjo HD A. Psi s stopnjo HD C dobijo vzrejno oceno »POG« (pogojno) in se lahko pariyo le s partnerji z rezultatom HD A.

Pregled srca (osluškovanje in klinični pregled) pri pooblaščenem veterinarju se izvrši pred pridobitvijo vzrejnega dovoljenja ter pred vsako podaljšavo. Psi, pri katerih bo na preventivnem pregledu ugotovljen šum na srcu, **morajo opraviti** dodatni kardiološki pregled z ultrazvokom.

Vzrejni protokol:

- **Psi, mlajši kot 2,5 leti: v vzreji se lahko uporabijo le tisti z negativnim rezultatom.**
- **Psi, stari od 2,5 do 5 let: v vzreji se lahko uporabljajo tudi psi s stopnjo 1, vendar je zanje potrebno izbrati partnerje z negativnim izvidom, pridobljenim po 5. letu starosti.**
- **Psi, stari 5 let in več: v vzreji se lahko uporabljajo tudi psi s stopnjo 1 in 2, vendar je zanje potrebno izbrati partnerje z negativnim izvidom, pridobljenim po 5. letu starosti.**

Siringomielija: Za kavalirje in king charles španjele je priporočen pregled za siringomielijo, v primeru suma VK odredi obvezen pregled. Če so trije potomci iz različnih kombinacij določenega psa oboleli za siringomielijo, se takega psa iz vzreje izloči.